

Asia: VN/29568/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esitysluonnoksesta

Kaupan liitto kannattaa hallitusohjelman kirjauksia.

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä on tärkeä osa yritysten toimintaa. Käytännössä varsinkin pienemmissä yrityksissä toiminta on kuitenkin vapaamuotoisempaa, ja tarkat muotomääräykset tiukkoine sanktioineen ovat omiaan haittaamaan aitoa ja avointa vuorovaikutusta.

Hallitusohjelman mukaisesti koko yhteistoimintalain soveltamisala olisi tullut nostaa 50 työntekijään, ja sen olisi tullut olla alempana vain niissä poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa EU:n ns. joukkovähentämisdirektiivi (98/59/EY) vaatii neuvotteluita myös alle 50 työntekijän yrityksissä.

Yleisperustelut

Huomionne luvuista 1 - 3 (tausta, nykytila ja sen arviointi, ehdotuksen tavoitteet)

-

Huomionne luvuista 4 - 5 (keskeiset ehdotukset, vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot)

-

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

2 § - Soveltamisala

Kaupan liitto kannattaa soveltamisrajan nostamista koskemaan vähintään 50 työntekijää työllistäviä yrityksiä.

Poikkeukset 50 työntekijän soveltamisrajasta olisi kuitenkin pitänyt rajoittaa ainoastaan niihin tilanteisiin, joita joukkovähentämisdirektiivi edellyttää. Siten jatkuvaa vuoropuhelua ja liikkeen luovutusta koskeva soveltamisraja olisi tullut määrittää vähintään 50 työntekijän yrityksiin, ja muutosneuvottelujen kohdalla soveltamisrajasta tulisi poiketa alaspäin vain tuotannollisiin ja taloudellisiin irtisanomisiin liittyvissä ns. erityistapauksissa.

7 a § - Vuoropuhelun toteuttaminen 20-49 työntekijän yrityksissä tai yhteisöissä

Kaupan liitto vastustaa lakisääteisen vuoropuheluelvoitteen säilyttämistä alle 50 työntekijän yrityksissä.

Käytännössä 20-49 työllistäviin yrityksiin kuuluu paljon ns. yrittäjävetoisia yrityksiä, joissa esimerkiksi kauppias vastaa pitkälti kaikesta hallinnollisesta toiminnasta. Tällaisissa yrityksissä työnantajan ja henkilöstön vuorovaikutus toteutuu parhaiten vapaamuotoisesti, ja tarkat muotomääräykset tiukkoine sanktioineen voivat haitata onnistuneen yhteistoiminnan toteuttamista. Käytännössä lain velvoitteet johtavat helposti siihen, että yrityksissä toimintaan ikään kuin juridiikka edellä, jolloin aito vuorovaikutus ja ajatustenvaihto jää taka-alalle. Lain muotosäännösten noudattaminen aiheuttaa hallinnollista taakkaa, joka on pois esimerkiksi liiketoiminnan kehittämiseen käytetystä ajasta.

12 § - Muusta lainsäädännöstä johtuvat vuoropuhelussa käsiteltävät asiat

Näkemyksemme mukaan niin ikään muusta lainsäädännöstä johtuvat vuoropuhelussa käsiteltävät asiat tulisi rajoittaa koskevaan vain vähintään 50 työntekijän yrityksiä.

16 a § - Työnantajan velvollisuus käydä muutosneuvottelut eräissä tapauksissa

Joukkovähentämisdirektiivistä johtuvan muutosneuvotteluita koskevan poikkeuksen 50 työntekijän yrityksen soveltamisrajasta tulisi koskea ainoastaan tuotannollisia ja taloudellisia irtisanomisia. Työryhmän ehdotukseen on kuitenkin otettu mukaan myös lomautukset, osa-aikaistamiset ja työsopimuksen olennaisen ehdon irtisanomisperusteisia muuttaminen. On kuitenkin hyvä asia, että työsopimuslain mukaiset ns. tilapäiset lomautukset on rajattu muutosneuvotteluita 20-49 työntekijän yrityksissä koskevan soveltamisalan ulkopuolelle.

23 § - Neuvotteluelvoitteen täytyminen

Esitys vähimmäisneuvotteluaikojen lyhentämisestä on kannatettava.

25 a § - Työsopimuksen päättymistä koskeva määräaika

Kyseinen joukkovähentämisdirektiiviin perustuva velvoite monimutkaistaa neuvotteluprosessia, ja se pitäisi rajoittaa niihin tilanteisiin, joihin joukkovähentämisdirektiivi soveltuu eli vähintään 20 työntekijän irtisanomisiin nyt ehdotettavan 10 työntekijän sijasta.

38 § - Sopimisoikeus

-

46 §- Rangaistussäännökset

Lakiluonnoksen 7 a §:n ottaminen rangaistussäännöksen piiriin on ongelmallista sekä veloitteen yleisluonteisuuden että yhteistoiminnan tarkoituksen vuoksi. Rangaistusuhka on omiaan johtamaan siihen, että asioissa keskitytään juridisten veloitteiden täyttämiseen aidon yhteistoiminnan sijasta.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Huomionne ehdotetusta voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä

-

Viertolahti Pilvikki
Kaupan liitto ry

Vaaja Antti
Kaupan liitto